

Μ ἰ δ α ς .

Καὶ δὲν θὰ φαίνωνται τ' αὐτιά ;

Κ υ α ξ .

Καθόλου·

Μ ἰ δ .

Νὰ πιστεύσω ;

Κ υ α ξ ἄ ρ η ς

Ἐπὶ τοῦ σκούφου, βασιλεῦ, δηλῶ πῶς θὰ δουλεύσω
μὲ ὅλην τὴν μπαρμπερικὴν τὴν τέχνην μου
(καὶ πλέον,

καθότι εἶναι εἰς ἐμὲ τιμὴ πολλὴ τ' ὥραϊον
κεφάλι σας, ὅπερ αὐτιά κανονικὰ στολίζου,
αὐτιά, ποῦ ὅποιος τὰ ἰδῇ, θὰ πῇ πῶς σὰς ἀξίζου,
διότι εἴσθε καὶ ἐσεῖς μεγάλως ὡς τὰ αὐτιά σας.

Μ ἰ δ . (εὐχαριστηθεῖς)

Καλὰ, καλὰ, μὰ πήγαίνε·

Κ υ α ξ . (κινεῖται ὅπως ἐξέλθῃ)

εὐθὺς, μετὰ χαρᾶς σας·

(ἐπιστρέφω ν)

Οὐχ' ἤττον ὅμως, βασιλεῦ, τίς βλέπων τὰ
[αὐτιά σας

δὲν θὰ νοήσῃ παρ' εὐθὺς τὰ προτερήματά σας ;··

Μ ἰ δ . Καλὰ, καλὰ, μὰ πήγαίνε·

Κ υ α ξ . (κινεῖται ὅπως ἐξέλθῃ)

Πηγαίνω·

(ἐπιστρέφω ν)

Πλὴν, νομίζω,

Πῶς ἡ Φρυγία—καὶ γὰρ αὐτὸ πολὺ τὴν μακαρίζω
νὰ θεωρεῖται εὐτυχὴς καὶ εἶναι πλέον πρέπει,
ἓνα τοιοῦτον, ὡς ὑμεῖς, μονάρχην ἄρου βλέπει,
ἓνα μονάρχην...

Μ ἰ δ .

Κάλλιστα· μὰ πήγαίνε.

Κ υ α ξ . (κινεῖται ὅπως ἀναχωρήσῃ)

Πηγαίνω.

(ἐπιστρέφω ν)

Οὐχ' ἤττον ὅμως, βασιλεῦ, μεγάλως ἐπιμένω,
ὅτι τ' αὐτιά σας ἔγειναν μεγάλα κατ' ἀξίαν,
ἐμφαίνοντα ἦν κέκτησθε μεγάλην εὐφύαν,
δι' ἣν καυχᾶται ὁ λαὸς ἀπάτης τῆς Φρυγίας,
ἦτις...

Μ ἰ δ α ς

Καυμένε, ἄφητε αὐτὰς τὰς φλυαρίας
καὶ πήγαίνε.

Κ υ α ξ .

(κινεῖται ὅπως ἀναχωρήσῃ)

(ἐπιστρέφω ν)

Εὐθὺς· Ἀλλά...

Μ ἰ δ .

Μὰ πήγαίνε, νὰ ζήσης·

Κ υ α ξ .

(κινεῖται ὅπως ἀναχωρήσῃ)

Πηγαίνω· (ἐπιστρέφω ν)

Ὅμως, βασιλεῦ...

Μ ἰ δ .

(ἐν ὀργῇ) Τὰ λόγια νὰ τ' ἀφήσης

καὶ νὰ πηγαίνης·

Κ υ α ξ .

(τρέχω ν)

Ἐφυγα·

Μ ἰ δ .

Μὰ, κόττα μὴ σοῦ φύγῃ

κανέννας λόγος, ἀκουσες ;

Κ υ α ξ .

(ἐπιστρέφω ν.) Ὡσαν κ' ἐμὲ ὀλίγοι

ὑπάρχουσιν ἐχέμεθοι !

Μ ἰ δ .

Τὸ ξέρω, νὰ μὴ τύχη

καὶ σοῦ ξεφύγῃ·

Κ υ α ξ .

Βασιλεῦ, ἀν ὀμιλοῦν οἱ τοῦχοι

θὰ ἐμιλήσω καὶ ἐγώ·

Μ ἰ δ .

Σ' εὐχαριστῶ·

Κ υ α ξ .

Πηγαίνω.

Μ ἰ δ α ς

ὁ σκούφος νᾶναι εὐμορφος.

Κ υ α ξ .

(ἀναχωρῶ ν) Καλὰ·

Μ ἰ δ .

(ἐξερχόμενος ἐκ τῆς πρὸς ἀριστερὰ θύρας.)

Τὸν περιμένω·

Κ υ α ξ .

(μόνος, ἐρχόμενος ἐν τῷ μέσῳ τῆς σκηνῆς.)

'Αν κατορθώσω νὰ μὴν 'πῶ ἐγὼ αὐτὸ τὸ πρᾶμμα.

Ποῦ 'μέρα νύκτα φλυαρῶ, θὰ ἦνε μέγα θᾶμμα·

(ἐξέρχεται : ὁ ρομὰιτος δὲ ἀτῆς πρὸς
τὰ δεξιὰ θύρας.)

ΤΕΛΟΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΠΡΑΞΕΩΣ

("Επεταὶ τὸ τέλος")

ΠΟΙΗΣΙΣ .

(*Εκ τοῦ λευκώματος τῆς δεσποινίδος Κ. Δ.)

I

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΣΕΛΙΣ

*Αν λουλούδια ἄλλοι ἔχουν τρυφερά

Καὶ σὲ πλούσιαις σάλαις μέσα τὰ σκορποῦνε·

Γιὰ νὰ χύσουν γύρω κάλλη δροσερά

Καὶ νὰ τὰ 'παινέσουν ὅσοι θὰ τὰ 'δοῦνε,

Ἐγ' ὁ δόλιος ποῦχω λούλουδο φτωχὸ

Μὲ φτωχὰ τὰ κάλλη καὶ τὴ μυρουδιά του

Ντρέπομαι γιὰ δαῦτο ἄχ, καὶ μοναχὸ

Στὴ γωνιά τὸ κρύβω ἔρημο 'δῶ κάτου !

'Δῶ κρυμμένο, 'μάτι ποῖο δὲ νὰ τὸ ἰδῇ ;

'Δῶ ριγμένο, 'πότε, ποῖος θὰ τὸ μυρίσῃ ;

Τὸ κακοντυμένο καὶ φτωχὸ παιδί

Ποῖος θὰ τὸ κυττάξῃ ; ποῖος θὰ τοῦ 'μιλήσῃ ;

Ἔτσι καὶ ὁ Γκιώνης, δύστυχο πουλί,

Πάει διαλέγει τόπους ἔρημους, ποῦ μόνο,

— Σὰν τῆς μαύραις νύχταις θλιβερὰ λαλεῖ, —

Μόνο αὐτὸ ν' ἀκούῃ τὸν πικρὸ του πόνο !

ΤΗ ΔΕΣΠΟΙΝΙΑΙ Κ. Δ.

Ἔχει ἡ ὡμορφιά χαρίσματα πολλά,
Ἔχει πολλά χαρίσματα κ' ἡ χάρι,
Κι' ὅπου σιμά σ' αὐτὰ τὰ δύο κυλᾷ
Κι' ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ καὶ θὰ πάρῃ!

Ἔχουν τὰ γιούλια χάρι περισσὴ
Καὶ μὲ λαχτάρα ὅλοι τὰ θωροῦνε·
Μὰ ποιά λαμπράδα κλέφτουνε χρυσῇ,
Σὰν λιγεραῖς στὰ στήθια τὰ φοροῦνε.

Κ' οἱ στίχοι τοῦτοι, ἄτεχνοι, φτωχοί,
Γοργοὶ πετᾶνε κι' ἔρχονται σιμά σου
Μὲ μιὰ ἐλπίδα πῶχουν μοναχῇ
Νὰ βροῦνε ὡμορφιά στὴν ὡμορφιά σου!

Ἔχει ἡ ὡμορφιά χαρίσματα πολλά,
Ἔχει πολλά χαρίσματα κ' ἡ χάρι,
Κι' ὅπου σιμά σ' αὐτὰ τὰ δύο κυλᾷ
Κι' ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ καὶ θὰ πάρῃ!

Α. Ν. Φ.

ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Παρὰ πολλοὺς ἔσως ἐπικρατοῦσιν ὑπερβολικαὶ ἰδέαι περὶ τῆς σμικρότητος τῶν κρατῶν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ὑπὸ ἔποψιν ἐδαρκίᾳς ἐκτάσεως καὶ πληθυσμοῦ κατοίκων. Ὁφείλομεν δὲ νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ἡ ἐντύπωσις αὕτη δὲν εἶνε ὅλως παράλογος, ἐκ πρώτης ὄψεως· τοῦναντίον μάλιστα, ἀπορρέει ἀμέσως ἐκ τῆς ἐπιπολαίου μελέτης τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος. Σχηματίζεται φυσικῶς ἐν τῷ πνεύματι ἡμῶν ἡ πεποίθησις ὅτι ἡ Ἑλλὰς κατὰ τοὺς αἰῶνας τοῦ μεγαλείου καὶ τῆς δόξης αὐτῆς, διηρκεῖτο εἰς ἀνεξάρτητα κρατικὰ περισσώτερα τῶν δῆμων, ὅσους σήμερον ἀριθμεῖ. Ἐν τούτοις, ἡ ἰδέα αὕτη τυγχάνει ἐσφαλμένη, καὶ περὶ τούτου εὐκόλως πείθεται πᾶς δεικνύπων ἐπισταμένως εἰς τὴν μελέτην τῆς ἀρχαιότητος.

Μεθ' ὅλην τὴν ἰσχυροτάτην τάσιν τοῦ τότε ἔθνους εἰς τὴν ἀπύκτου κατὰ τοὺς μικροὺς δῆμους ἀνεξαρτησίαν καὶ αὐτονομίαν, εἶνε ἀναμφισβήτητον, ὅτι κατὰ τοὺς χρόνους τῆς τελείας ἀναπτύξεως τοῦ πολιτικοῦ βίου ἐν Ἑλλάδι, ἐσχηματίσθησαν κατ' ἀνγκηὴν ὄγκοι μεγάλοι ἐκ τῆς συνενώσεως πολλῶν μικρῶν πολιτειῶν, ὑποχρεωθεισῶν ἐκ τῆς στυγεραῆς ἀνάγκης, νὰ θυσιάσωσιν ἐν μέρος τῆς ἀνεξαρτησίας τῶν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον μέγα, χάριν τῆς γενικῆς ἀσφαλείας καὶ τάξεως, ἥτις ἄλλως ἀδύνατον ἦτο νὰ συντηρηθῇ. Τοιοῦτοτρόπως, ἐδημιουργήθησαν Κράτη σχετικῶς μεγάλα, τὰ ὅποια, καὶ χωρὶς νὰ ἔχωσι τὴν ἑκτασιν ἢ τὸν πληθυσμὸν τῶν Μεγάλων δυνάμεων τῆς σημερινῆς ἐποχῆς, ἐνέκτηντο οὐχ ἥττον ἐν τῷ κόσμῳ σημαντικότητι καὶ ἰσχύϊ, ἀναλόγως τῶν χρόνων ἐκείνων, οὐδαμῶς ἐλάττωτα.

* *

Οὕτω, παραδείγματος χάριν, μὲν ἄλλως θὰ ἤπατατο πᾶς ὁ ἐκ τῆς ἀναγκώσεως τῆς ἱστορίας σχηματίζων τὴν ἰδέαν, ὅτι τὸ Ἀθηναϊκὸν Κράτος, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐδαρκίστατο, ἐμεγαλοῦργει, ἔκτισε Παρθενῶνα καὶ ἐθαλασσοκράτει πάσης τῆς ἀνατολικῆς Μεσογείου καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, δὲν εἶχεν ἄλληλῃ χώρῃ εἰμὴ τὴν ἐκτετατομένην ἀπὸ τῆς Ἐλευσίως μέχρι τοῦ Ὠρωποῦ, οὐδὲ ἄλλον πληθυσμὸν ἐκτὸς τῶν διωρυμίων οἰκογενειῶν τῶν Ἀθηναίων πολιτῶν, οὗς ἀναφέρουσιν ὅλοι οἱ Ἀττικοὶ συγγραφεῖς. Ἡ τοιαύτη ἰδέα ὅφ' ἥς ἔσως νὰ κατέχωνται οὐκ ὀλίγοι τῶν ἀποροῦντων ἐκ τῶν γυμνασίων μας, ἀπέχει πολὺ μακρὰν ἀπὸ τῆς ἀλήθειας.

Διότι πραγματικῶς ἡ ἑκτασις τῶν χωρῶν αἵτινες ἀπετέλουν κατὰ τὸν πέμπτον πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα τὴν Ἀθηναϊκὴν ἐπικράτειαν, ἦτο ἀρκετὰ μεγαλειτέρα ἐλοκλήρου τῆς σημερινῆς ἐκτάσεως τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. Αἱ Ἀθηναὶ ἐδάσποζον ἐπὶ χώρας 75,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ἐνῶ σήμερον ἡ Ἑλλὰς ὅλη δὲν ἔχει ἑκτασιν μεῖζονα τῶν 64,000 τετρ. χιλιομέτρων. Καὶ πρὸς ἀπέδειξιν, ἰδοὺ αἱ χώραι, αἵτινες ἀνήκον τότε εἰς τὰς Ἀθήνας: Ἀττικὴ (μετὰ τῆς Ἐλευσίως καὶ τῆς Σαλαμίνος ὡς ἐγγιστα 3,000 τετρ. χιλιομέτρων. Ἡ νῆσος Εὐβοία μετὰ τῶν Στροφάδων, 4,000 τ. χιλ. Αἱ Κυκλάδες ὅλκι, σχεδὸν 3,000 τ. χιλ. Τὸ Ἀρχιπέλαγος τῶν ἐπὶ τοῖς νήσων τοῦ Αἰγαίου, ἀπὸ τῆς Ρόδου μέχρι τῆς Θάσου 10,000 τετρ. χιλ. Αἱ ἀκταὶ τῆς Μακεδονίας, ἡ Χαλκιδική, τὰ παράλια τῆς Θράκης ἀπὸ τῆς Ροδόπης μέχρι τοῦ Βυζαντίου, συμπεριλαμβανομένης καὶ τῆς Χερσονήσου, 20,000 τετρ. χιλ. Τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἀπὸ τῆς Χαλκηδόνος παρὰ τὸν Βόσπορον μέχρι τῆς Κερίας ἀπέναντι τῆς Ρόδου 35,000 τετρ. χιλ. Ἦτοι τὸ ὅλον, ὑπὲρ τὰς 75,000 τετρ. χιλ. Δηλαδή, ἑκτασις ἀκριβῶς ἴση πρὸς τὸ σημερινὸν βασίλειον τῆς Βυουλίας.

Ἐὰν δὲ λάθωμεν ὑπ' ὄψει, ὅτι ἡ ἑκτασις τοῦτοτε γνωστοῦ κόσμου μάλιστα ἴσοῦτο πρὸς τὸ ἐν πέμπτον τοῦ σημερινοῦ, πειθόμεθα ὅτι ἐν τοῖς τότε χρόνοις, Κράτος ἔχον ἐπιφάνειαν 75,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, εἶδε νὰ προξενῇ εἰς τοὺς συγχρόνους τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν, ἣν σήμερον ἡ Μεγάλη Βρετανία, ἢ ἡ Γαλλία εἰς ἡμᾶς.

Ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἔποψιν πληθυσμοῦ, τὸ ἀθηναϊκὸν Κράτος ἐπὶ Περικλέους ὑπερβίνει κατὰ πολὺ τὸ βασιλεῖον τῆς Ἑλλάδος. Εἶνε ἀληθὲς ὅτι στατιστικᾶς πληροφορίαι δένονται παρεχόμεναι ἀπὸ αἱ ἀρχαῖαι πηγαι· κρίνοντες ἐκ διαφόρων ἐνδείξεων καὶ στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν πιθανότητων, δυνάμεθα νὰ προσεγγίσωμεν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον εἰς τὴν ἀλήθειαν.

Καὶ πρῶτον, ὅσον ἀφορᾷ τὴν Ἀττικὴν, γινώσκωμεν, ὅτι κατὰ τινα ἀπογραφὴν τοῦ πληθυσμοῦ γενομένην ἐπὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως — ὅτε ἡ πόλις βεβαίως δὲν εὐρίσκατο ἐν τῇ ἀκμῇ αὐτῆς — ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀθηναίων πολιτῶν — ἀναριθμήτως τῶν ἐγγάμων — ἀνῆρχετο εἰς 21,000, ὁ τῶν μετοίκων εἰς 10,000, καὶ ὁ τῶν δούλων εἰς 400,000. Ἐὰν προσθέσωμεν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παῖδιά τῶν πολιτῶν καὶ τῶν μετοίκων εὐρίσκομεν 80—100 χιλιάδας ἀθηναίων πολιτῶν, καὶ 40—50 χιλιάδας μετοίκων, ἦτοι ἐν ὅλῳ 120—150 χιλιάδας ἐλευθέρων — ὅσοι ἀκριβῶς κατοικοῦσι καὶ σήμερον τὴν Ἀττικὴν. Οὕτω λοιπὸν, ὁ ὅλος πληθυσμὸς, μὲτ' ἢ μὲ τοὺς δούλους δὲν ἦτο κατώτερος τῶν 550,000 ψυχῶν.

Ἀλλὰ τὸ Ἀθηναϊκὸν Κράτος, ἐκτὸς τῆς Ἀττικῆς, περιελάμβανε καὶ ἄλλας χώρας, ἐκτασεως 72,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, περὶ ὧν ἐμνήσθημεν ἄνωτέρῳ. Περὶ τοῦ πληθυσμοῦ τῶν χωρῶν τούτων κατὰ